

DOSAR

Neal Leach, Scaun Panton
în stilul Zaha Hadid



Inteligența arhitecturală: ce, cum și încotro

Constantin Vică: „Din poziția noastră istorică, pare că apariția IA este ultimul salt tehnologic realizat încă de oameni.”

Ce (mai) este autentic?
Dincolo de „inteligenta arhitecturală”

Creând viitorul

Noua eră digitală. Arhitectura
în economia de mijloace a IA

Inteligența arhitecturală

Creativitatea computațională

Un dialog între mașină și om

Cuantificarea parametrilor spațiali
în simulările rețelelor sociale

Un manifest mașinist pentru creativitatea non-mașinistă

Text Anda Zota, Andreea Robu-Movilă

„Oamenii spun că mașinile, instrumente de dezvoltare, distrug fantezia. Asta nu se întâmplă din vina mașinilor, ci din vina omului însuși, care construiește mașini neadaptabile sau iraționale, mașini cărora le lipsește fantezia”, spunea tânărul Frei Otto în eseul său manifest din 1962, „Imagination et architecture: essai d’une vision d’avenir”, publicat în revista *L’Architecture d’Aujourd’hui*. Textul ilustrează ceea ce urma să devină baza practicii sale de arhitectură: aspirația atingerii unui echilibru între viziunea creativă, pe de-o parte, și constrângerile raționale și tehnologice, pe de alta.

Om versus mașină este, probabil, una dintre cele mai complexe discuții extinse pe multe decenii. Dacă după revoluția industrială, scenariile sci-fi păreau că pot prinde contur fizic, prezentul ne aduce într-un moment al indeciziei: e sau nu benefică? Această eră post-umană (cum o numește Matias del Campo) are nevoie de o cheie de lectură specifică, care să îndepărteze cititorul de temerile utilizării noilor instrumente și care să apropie profesia de noile posibilități pe care arhitectura le primește odată cu îmbrățișarea inteligenței artificiale (IA).

Pentru a surprinde mai multe nuanțe ancorate în practica de arhitectură a acestei plaje largi de discuție, în cadrul sesiunii speciale *Architectural Intelligence* (din SHARE Architects) au fost invitați o serie de arhitecți cu activitate și poziții teoretice cunoscute. Parte din ei sunt prezenți și în selecția dosarului de față, al cărui scop este de a oferi o situație corectă și onestă asupra temei din perspective profesionale, având în vedere că orice subiect în vogă este deseori ținta unor speculații frivole și diletante. Neil Leach evidențiază în intervenția sa obstacolul major cu care trebuie să ne confruntăm, acela de a lua o mică pauză de la a proiecta mai multe clădiri și a ne concentra atenția asupra pregătirii viitorului profesiei.

Anul 2022 va rămâne în istorie ca anul în care arhitecților li s-a revelat potențialul sistemelor inteligente IA, iar gradualul discuția nu va mai fi despre IA

versus arhitecți, ci despre cei care folosesc tehnologia în raport cu cei ce nu. Poziția este întărită de viziunea lui Matias del Campo, care avertizează că dacă noi (arhitecții) nu ne vom angaja în relații cu IA, cineva o va face, cu riscul de a ne elimina de tot din ecuație. Acesta nu privește inteligența ca pe o interferență în domeniu, ci o abordează în nota lui Andy Clark și David Chalmers, de posibilă extensie a minții arhitectului, de augmentare a inteligenței. Daniel Bolojan oferă o încântătoare introducere asupra creativității computaționale prin prisma propriilor explorări, care sunt considerate poate cele mai substanțiale din domeniu; de altfel, proiectul Deep Himmelblau este cea mai avansată cercetare întreprinsă de un birou de arhitectură în această arie. Carlos Navarro și George Guida prezintă o serie de explorări foarte valoroase, ancorate în modelul neurocognitiv al retoricii multimodale ca instrument de creare a semnificării. Interacțiunea dintre mai multe modalități de reprezentare sau percepție, cum ar fi cele vizuale (schițe, imagini) și cele scrise/vorbite (text, referințe), se numește multimodalitate, iar proiectarea de arhitectură este prin excelență un proces cognitiv multimodal. În completarea peisajului, Bogdan Zaha reflectă, prin proiectul semiologiei parametrică bazate pe agenți, condus de Patrik Schumacher, atenția acordată discursului contemporan despre „agenți”, care sunt construcții matematice pure ce simulează învățarea și explorarea unui spațiu pentru a oferi reprezentări asupra mediului respectiv. Călătoria se încheie în registrul umanului cu studiile de reancoreare la emoție și percepție prin computarea afectivă ale lui Claudiu Bărsan.

Acest dosar își are bazele în seria de conferințe *Architectural Intelligence*, susținute de SHARE Architects (share-architects.com) din cadrul Forumului Internațional de Arhitectură din București din 2021 și 2022, și a pornit de la intenția de a valorifica discuțiile avute și de a dezbată noi direcții pentru inteligența arhitecturală.

Un dialog între mașină și om

Interviu
Traducere
Imagini

Andreea Robu-Movilă
Anca Rotar
courtesy of © SPAN Matias del
Campo/Sandra Manning 2022

Motivul pentru care folosirea IA în arhitectură este o schimbare paradigmatică ține de faptul că IA este mai mult decât un instrument convențional. Poate învăța din depozitele vaste ale istoriei disciplinei noastre și face două lucruri foarte bine: predicție și optimizare. Generarea de imagini, pe cât de impresionantă este, reprezintă doar o aplicație de nivel scăzut a IA. Ceea ce vedem acum este doar începutul unei schimbări masive în arhitectură. Interviu ce urmează îl are ca invitat pe Matias del Campo și propune o dezbatere controversată: între mașină și om.

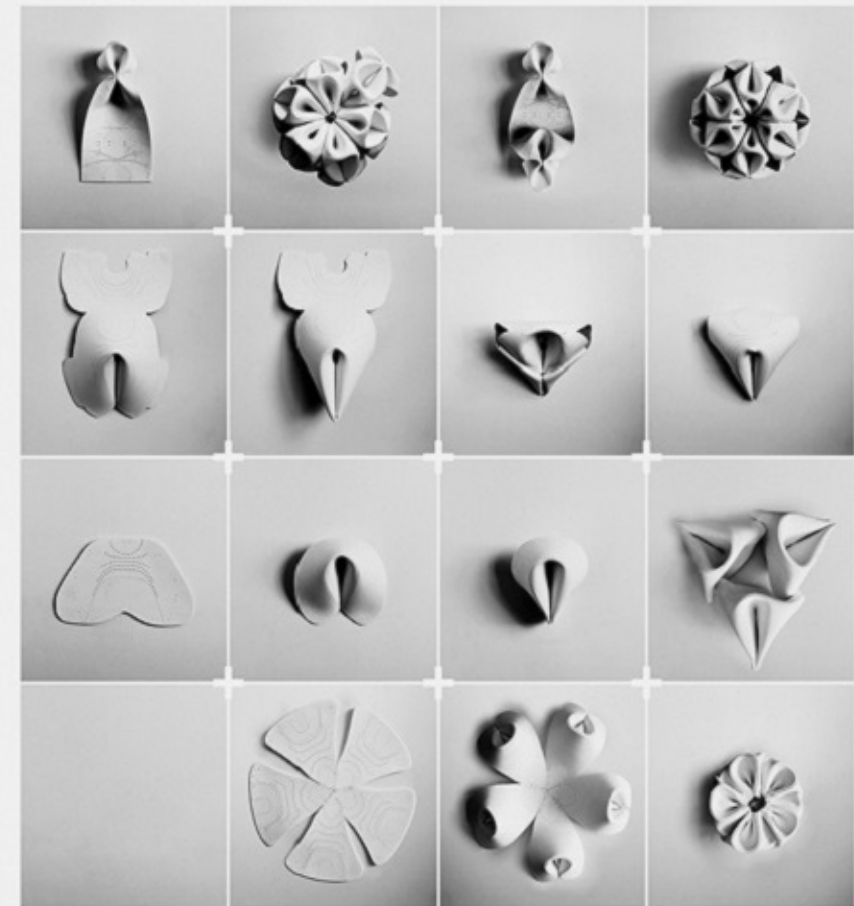
Cliff House, Salzburg, Austria, © SPAN Matias del Campo/Sandra Manning 2022



Proiect

Mitchell Joachim, Terreform ONE

Text
Foto
Ioana Păunescu
Mitchell Joachim, Terreform ONE



Common Parts: reduce/repair/reuse/recycle

Interviu
Foto

Manuela Zipsi
courtesy of Ana Dinuță

O conversație deschisă și realistă despre sustenabilitate în fashionul românesc cu arhitecta Ana Dinuță, creatoare a brandului Common Parts, ne dovedește că pe axa reciclării, reutilizării și a reducerii risipei se pot resuscita în forme artistice noi și inedite părți ale unor foste întreguri. Neîntâmplător, Common Parts s-a inspirat la nivel de filosofie a brandului din părțile comune ale unei clădiri, prelucrând resturi textile și articole vestimentare utilizate pentru a le înscrie într-un nou registru, cel al coproprietății, reducând astfel risipa. Nu mai adăugăm decât că la Common Parts se intersectează poezia (una dintre colecții a fost inspirată de vânt) cu zero waste (sunt utilizate și reutilizate toate bucățile de material existente) și vă lăsăm să o descoperiți pe Ana și creațiile sale.



MZ Cum ai prezenta, pe scurt, filosofia Common Parts?

AD Ador alegerea acestui cuvânt – filosofie – pentru a vorbi despre chestiuni generale și fundamentale la Common Parts pentru că, în definitiv, iubesc înțelepciunea și mă consider un „student al naturii”. Common Parts sau, în română, *Părțile Comune* ale unei clădiri sunt acelea supuse coproprietății (fațadă, fundație, acoperiș, scări etc.), iar răspunderea pentru ele o poartă toți proprietarii din respectivul imobil. Tot astfel, în viziunea mea și a acestui brand, articolele vestimentare vor trebui să-și prelungească durata de viață, trecând pe la mai mulți utilizatori sau proprietari și îndurând mai multe faceri/desfaceri/refaceri. E o direcție bună către reducerea risipei din industrie. Așadar: reduce/repair/reuse/recycle... și îmi place și rezonanța lui *common* care spune că ar trebui să facem asta împreună! În plus, *Common Parts* expune o estetică de proces, acel proces prin care părțile se compun pentru a crea un întreg.

MZ Ce înseamnă mai exact un fashion brand up-cycling luxury?

AD Continuu doar introductiv la nivel filosofic – este vorba despre a chestiona conceptul de risipă, am această preocupare :). Oare chiar trebuie să ne asumăm consecințele risipei sau putem mai întâi să o minimizăm? Am ales să lucrez cu ceea ce se risipește, cu resturi textile, cu articole deteriorate aflate la sfârșitul vieții, cu haine ce nu mai răspund nevoilor actualilor proprietari, ajunse practic la sfârșitul unui ciclu, pe care le integrez

în produse noi, de o calitate și valoare mai mare decât originalul, adică fac ceea ce se numește *up-cycling*. Deși cuvântul *luxury* poate părea arogant, în fapt caracteristicile unui articol de lux sunt imbibate în natura *up-cyclingului*, căci inevitabil avem valoarea de unicat, avem nenumărate ore de muncă calificată și mai ales avem cusături/aplicații hand made. Îmi doresc să contribuie la popularizarea *up-cyclingului*, dar nu cred că hainele trebuie să fie ieftine, nu cred în fast fashion și nici în *affordable luxury* – acesta este motivul pentru care descriu Common Parts ca *luxury up-cycling brand*.

MZ Care sunt principalele provocări ale paradigmei zero waste în acest moment?

AD Eu personal consider că nu vorbim deocamdată despre o paradigmă, căci ne lipsește tocmai larga acceptare sau cel puțin înțelegere. Eu, la Common Parts, pot atinge zero waste și cred că există multe astfel de modele micro. Provocările majore sunt încă legate de scalabilitatea proceselor și de transformarea lor în activități profitabile, și nu spun profitabile pentru mediu și, implicit, pentru noi toți, ci profitabile din punct de vedere economic.

MZ Câțiva pași ai procesului: de unde provine materia primă și ce se întâmplă în atelierul Common Parts?

AD Materia primă este majoritar disponibilă din donații, fie de la fabrici de confecții și mici ateliere, fie de la familie, prieteni și cunoscuți, iar restul este reprezentat de o mică parte de articole achiziționate din magazine second-hand sau de pe platforme care vând textile



Potențialul unui Garaj DESCHIS

Coordonator

Alex Axinte

Text
Foto

Anda Zota
courtesy of Garaj DESCHIS

Biblioteca de la Garaj cu raftul mobil dispune de o colecție pentru copii și tineret, alcătuită din donații și schimb, ce funcționează pe încredere și care încurajează participarea cititorilor. 2021, © Alex Axinte



Biblioteca și atelier pentru copii. Laborator de cercetare în cartier. Întâlniri de studiu. Cercetări multidisciplinare. Școală la Garaj. Expoziție „Drumul Taberei. Cartier DESCHIS”. Harta Participărilor Colective din Buclă. Serie de documentare video – toate într-un garaj de 5 pe 3 din zona Buclei, Drumul Taberei.

Expoziția „Drumul Taberei. Cartier DESCHIS” a spațializat în Garaj rezultatele cercetării prin instalații de fotografie, obiect, text și lucrări de artă ce ilustrează temele cercetate. 2021, © Alex Axinte



Simona Văleanu: „Am învățat să creez arhitectură în echipă; astfel am experimentat cum creativitatea mai multor minți aduse împreună nu este o simplă adiție, ci are un rezultat exponențial”

Interviu
Portret

Anda Zota
Cornel Lazia



Small scale or large scale architecture – e o chestiune interesant de discutat. Sou Fujimoto spune că „atunci când te gândești la scara degetului tău, prin comparație cu mâna, brațul sau întregul corp, realizezi că e o armonie esențială a elementelor, în strânsă legătură cu creația unui obiect funcțional. Aceasta este, într-un anumit sens, înțelegerea clasică a proporțiilor”. Probabil tot o chestiune de proporție diferențiază și arhitectura la scară mică de cea la scară mare, însă consider că e și o viziune sau vocație personală care îndeamnă fiecare arhitect să își aleagă drumul. Am inițiat în acest sens o discuție cu Simona Văleanu, care, alături de ing. Maria Turcu, director general, și de arh. Laur Lupulescu Soare, este director executiv în X Architecture și despre care am descoperit că are un parcurs profesional progresiv. Rolul său ca arhitect este de a crea spații trăite de oameni, iar arhitectura aparține societății, indiferent de scara acesteia. Însă cariera Simonei s-a dezvoltat de la proiectarea locuințelor unifamiliale la coordonarea unor dezvoltări rezidențiale complexe în cadrul XAE, cu impact important pentru oraș, printr-un proces decizional interdisciplinar și cursiv, aproape firesc. În esență, toți arhitecții au responsabilitatea de a modela și structura societatea și, indiferent de scară, să contribuie la bunăstarea utilizatorilor. Despre contribuțiile Simonei aflăm în interviul ce urmează.

One Miroslav Elade, foto Alin Torba



DE GUST BUN

Meniul zilei	ALTRNTV shop, sustenabilitate în centrul Bucureștiului „Bucătăria hoinară”: o călătorie gastronomic-fotografică
Desert	Desertul ca experiență „Ohlala”
Digestiv	Makgeolli, băutura care a (re)cucerit Coreea de Sud
Taciale	Sabina Suru și experimentul fotografic inteligent artificial

Foto: Himal Rana/Unsplash

